

RAPORT DE ACTIVITATE PENTRU ANUL 2021

DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ BIHOR

INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Direcția Județeană pentru Cultură Bihor (DJC BH) este un serviciu public deconcentrat cu personalitate juridică care funcționează în subordinea Ministerului Culturii.

Obiectul de activitate al Direcției îl constituie protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural arheologic, construit și mobil de pe raza județului Bihor, verificarea aplicării legislației specifice domeniului de activitate.

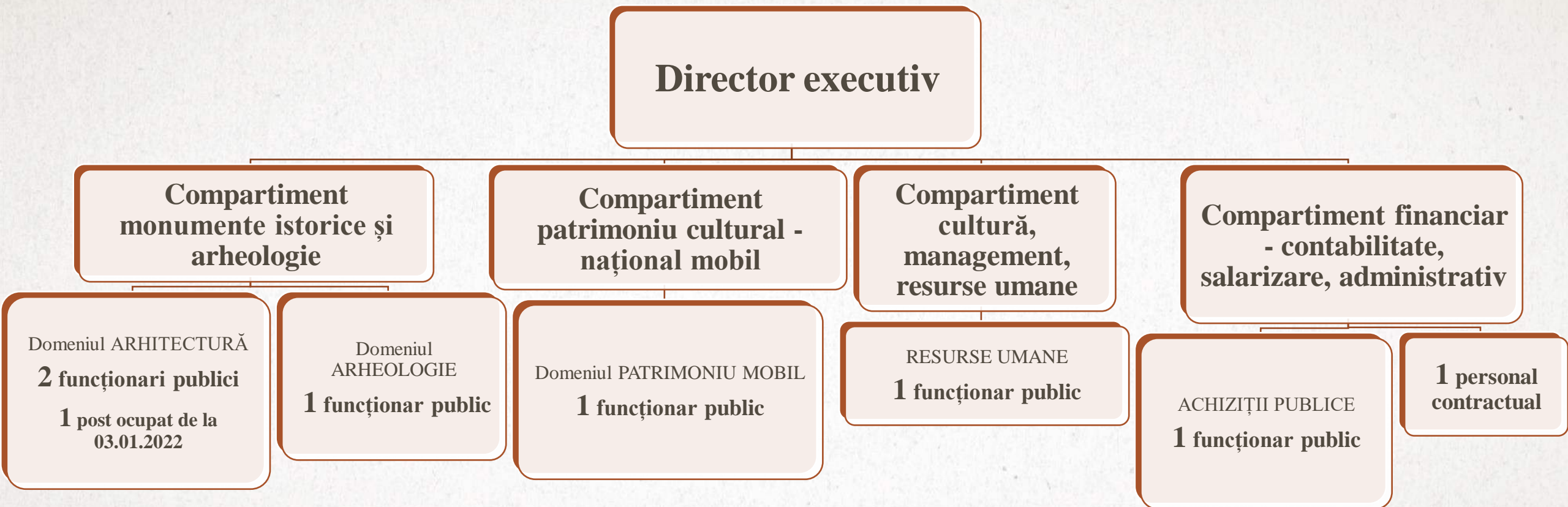
În conformitate cu OMCPN nr. 2080/2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Direcțiilor Județene pentru Cultură și Patrimoniu, respectiv a municipiului București, în activitatea sa Direcția urmărește îndeplinirea următoarelor obiective generale:

- protejarea patrimoniului cultural, inclusiv a celui aparținând minorităților naționale
- asigurarea inventarierii și verificarea actualizării permanente a evidenței patrimoniului imobil
- verificarea condițiilor prevăzute de legislația în vigoare privitoare la starea de conservare, a condițiilor de securitate și respectarea reglementărilor privind clasarea și circulația patrimoniului cultural mobil;
- punerea în valoare a patrimoniului cultural mobil, imobil;
- informarea cetățenilor cu privire la legislația aplicabilă domeniului de competență.

DIRECȚIILE JUDEȚENE PENTRU CULTURĂ AU URMĂTOARELE ATRIBUȚII PRINCIPALE:

- îndeplinesc atribuțiile prevăzute de lege în domeniul protejării patrimoniului cultural național;
- colaborează cu autoritățile publice și cu instituțiile specializate pentru protejarea și punerea în valoare a bunurilor din patrimoniul cultural național și aplică în acest sens prevederile legale în domeniu;
- efectuează din proprie inițiativă sau participă la cererea autorităților abilitate, acțiuni de control al respectării avizelor emise și a legislației privitoare la protejarea patrimoniului cultural;
- solicită și primesc, în condițiile legii, în nume propriu sau în numele și pentru Ministerul Culturii, de la autorități ale administrației publice, de la instituții publice și de la persoanele juridice de drept privat cu activitate în domeniul cultural, al artelor și informării publice, date și informații necesare pentru exercitarea atribuțiilor ce le revin;
- colaborează cu organele abilitate de lege pentru combaterea activității infracționale în domeniul patrimoniului cultural național;
- îndeplinesc orice alte atribuții stabilite de ministrul culturii, potrivit legii.

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ

OBIECTIVE PENTRU ANUL 2021

În paralel cu desfășurarea activității curente a instituției, în anul 2021 s-a urmărit îndeplinirea a două obiective:

1. Identificarea în vederea clasării bunurilor culturale locale de valoare națională, unele chiar de valoare universală

2. Colaborarea cu primăriile din județ cu scopul protejării patrimoniului local

1. Identificarea în vederea clasării bunurilor culturale locale de valoare națională, unele chiar de valoare universală

□ DJC Bihor a întreprins acțiuni de identificare ale bunurilor culturale mobile din județul Bihor de valoare națională și chiar universală. În funcție de semnificația lor, de vechimea, de unicitatea sau raritatea lor, bunurile mobile pot fi incluse în tezaurul patrimoniului cultural național mobil, dacă au o valoare excepțională pentru umanitate, sau în fondul patrimoniului cultural național mobil, dacă au o valoare deosebită pentru România.

□ La inițiativa Direcției Județene pentru Cultură Bihor, în colaborare cu deținători de bunuri culturale, au fost selectate pentru clasare:

- coligatul ce cuprinde numărul revistei „*FAMILIA-fóia enciclopedica si beletristica cu ilustrațiuni*” în care poetul național Mihai Eminescu a debutat în anul 1866 cu poezia „*De-aș avea*” din colecția Muzeului Memorial Iosif Vulcan, secție a Muzeului Țării Crișurilor –Complex Muzeal Oradea;
- celebrul cojoc „*binșenesc*”, aparținând Muzeului Municipal Beiuș. Au fost supuse procedurii de clasare două cojoace „*binșenești*” din colecția Muzeului Municipal Beiuș care pentru întrunirea punctajului de clasare, au necesitat lucrări de conservare și restaurare, intervenții realizate la Muzeul Național Astra din Sibiu cu finanțarea DJC Bihor. Dosarele de clasare transmise Ministerului Culturii au fost întocmite de experți acreditați, angajați ai Muzeului Țării Crișurilor Oradea.
- în anul 2022 în ședințele din luna martie și luna mai, Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor **a aprobat clasarea** coligatului și a celor două cojoace binșenești în categoria **TEZAUR** a patrimoniului național. Urmează emiterea Ordinului de clasare.

□ În atenția DJC Bihor a fost și arhitectura industrială din Oradea, categorie din care până în prezent nu s-a clasat nici un obiectiv. A fost finalizată procedura de clasare pentru Ansamblul Fostei Remize de Tramvaie Oradea (ansamblu din două componente: *Remiza de tramvaie* și *Clădire cu locuințe, birouri și depozite*) ca urmare a aprobării dosarului de clasare în comisiile de specialitate ale Ministerului Culturii; s-a continuat procedura de clasare pentru *Fosta Fabrică de Spirt și Drojdie Adolf Moskovits și Fii*, str. Evreilor Deportați nr.13 A, corpurile C1,C5,C8, declanșată anterior anului 2021 (stadiu documentația transmisă Ministerului Culturii și aflată pe circuitul de analiză a comisiilor).

Cu aprobarea CZMI nr.6 , în anul 2022 s-a declanșat procedura de clasare pentru *Depoul CFR Stația Oradea*, str. Bihorului nr. 2.

Poezia „De-aș avea” publicată în anul 1866 în
revista FAMILIA, exemplar aflat în
administratarea Muzeului Memorial Iosif
Vulcan

DE-ASIU AVÉ...

De-asiu avé si eu o flóre -
Mandra, dulce, rapitoare,
Ca si florile din Maiu,
Fuce dalei a unui plaiu,
Plaiu ridiendu cu earba verde,
Ce se légana, se perde,
Undoindu incetisioru,
Sioptindu siopte de amoru;

De-asiu avé o florica
Gingasia si tinericu,
Ca si flórea criaului,
Albu ca neu'a sinului,
Amalgamu d'o ros' albia
Si de una purpuria.
Cantandu veselu si usioru,
Sioptindu siopte de amoru;

De-asiu avé o porumbitia
Cu chipu albu de copilitia,
Copilitia blandisiora
Ca o di de primavéra,
Cátu ti tine diuliti'a
I-asiu cantá doin'a, doinit'a,
I-asiu cantá o 'ncetisioru,
Sioptindu siopte de amoru.

Mihail Eminescu *)

Fét'a capitanului.

Novela ruséca de Puskin.

(Urmare.)

Dómn'a capitanés'a érá curiósá sê scie caus'a cer-
tei mele cu Schwabrin, eu i spuseiu cá pentru órece ba-
gatelu, — pentru o cantare.

— Chiaru cá a si meritatu sê ve certati pentru o
cantare! dise dómn'a.

— Dar' sê vedi donna, intrerupse Schwabrin,
Andreiciu a compusu o cantare si mi-a cantat'o, apoi
eu inca i-am cantatu centeculu meu :

*) Cú bucuria deschidemu colónele foiei nóstre acestui
jurnu numai de 16 ani, care cu primele sale încercari poetice tra-
nuse noue ne-a surprinsu placutu. R e d.

Cojoc binșenesc

Fosta Fabrică de Spirt și Drojdie Adolf Moskovits și Fii, str. Evreilor Deportați, nr. 13A - construită la sfârșit de secol XIX – început de secol XX, clădire reprezentativă pentru patrimoniul industrial.

Ansamblul Depoului CFR Stația Oradea, Str. Calea Bihorului nr. 2, compus din imobilele: 1. Hală de reparații locomotive și pod rotativ cu placă turnantă; 2. Clădirea administrativă; 3. Clădirea veche pentru dormitoare; 4. Turnul de apă. Ansamblu construit la începutul secolului XX, încă aflat în funcțiune. Proprietate a Societății Naționale de Transport Feroviar de Marfă "CFR Marfă" S.A.

Hală de reparații locomotive și pod rotativ cu placă turnantă, funcțională și în prezent

Turnul de apă al Remizei CFR

2. COLABORAREA CU PRIMĂRIILE DIN JUDEȚ ÎN SCOPUL PROTEJĂRII PATRIMONIULUI LOCAL

Atribuțiile autorităților publice locale în domeniul protejării monumentelor istorice sunt reglementate în Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, art.45-47. Astfel au fost stabilite colaborări pentru:

- **susținerea UAT-urilor din județul Bihor în activitatea de amplasare/inscripționare cu însemnul distinctiv de monument istoric a imobilelor clasate în patrimoniu** (în conformitate cu art. 47, lit. d din Legea 422/ 2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată)

-în prima etapă, s-a solicitat Primăriilor orașelor și municipiilor din județ o evidență a monumentelor inscripționate (cu excepția Primăriei Municipiului Oradea. În Oradea majoritatea monumentelor fiind inscripționate cu însemnul de monument istoric)

-în urma răspunsurilor, s-a constatat că nici un oraș nu are monumentele inscripționate. DJC Bihor a finanțat proiectul tehnic de arhitectură pentru realizarea plăcii de monument istoric la clădirile monument din localitățile: Beiuș, Marghita, Săcuieni.

- Documentația și avizul DJC, emis în urma consultării CZMI nr. 6 au fost transmise primăriilor în luna decembrie, acestora revenindu-le obligația de a pune în operă proiectul și de a amplasa plăcuțele.

- Până în prezent au fost amplasate plăcuțe pe monumentele istorice de arhitectură din Beiuș și Săcuieni, în Marghita procesul de implementare fiind în etapa de licitație

-în 2022 acest proiect a continuat. DJC Bihor finanțează întocmirea proiectelor pentru plăcuțe ce urmează a fi amplasate pe monumentele de arhitectură din: Nucet, Aleșd, Salonta și Ștei. Până în prezent a fost finalizată documentația tehnică și transmisă, însoțită de avizul CZMI nr.6 pentru realizarea plăcuțelor, la Primăria Nucet pentru biserica de zid din localitatea Băița și la Primăria Aleșd pentru biserica de lemn din localitatea Peștiș.

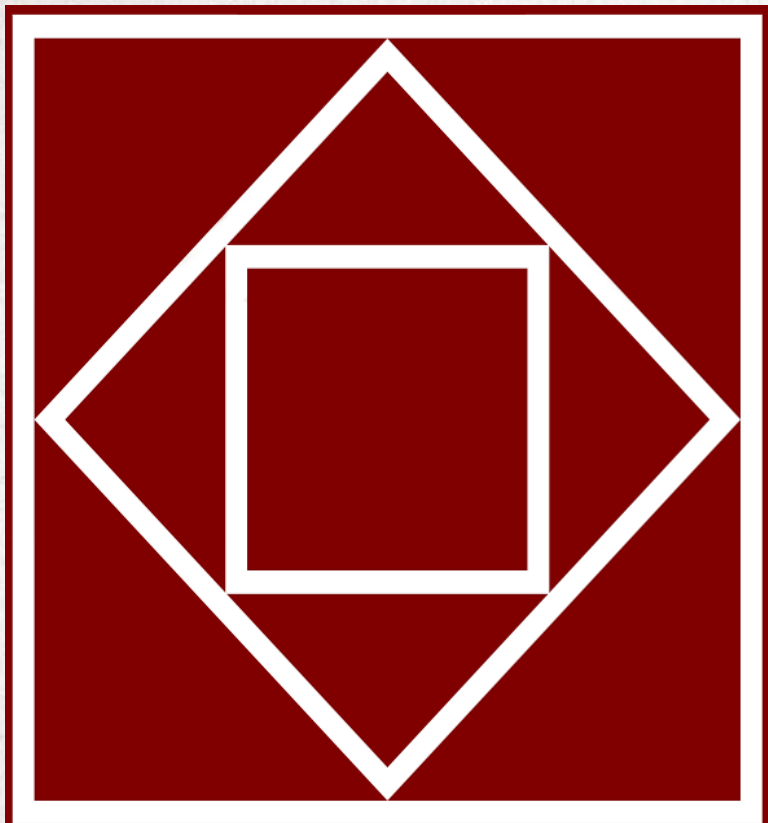
- **colaborare cu privire la activitatea de avizare:** colaborarea cu Instituția Arhitectului Șef din cadrul Primăriei Municipiului Oradea, invitarea arhitectului șef la ședințele CZMI nr. 6; consultanță oferită la cererea primăriilor din județ cu privire la pregătirea documentațiilor în vederea avizării.

- **colaborare în vederea actualizării/corectării datelor din inventarul monumentelor istorice/Listei Monumentelor Istorice**

- activitate, care se desfășoară și în prezent, pentru obținerea informațiilor actualizate în vederea republicării Listei Monumentelor Istorice. În acest sens s-a purtat corespondență cu UAT-urile din județ pentru obținerea datelor referitoare la adrese, proprietari, starea de conservare a monumentelor, informații solicitate de Institutul Național al Patrimoniului responsabil cu întocmirea LMI.

Conform Ordinului nr. 2237 din 27 aprilie 2004 privind aprobarea Normelor metodologice de semnalizare a monumentelor istorice – însemn distinctiv de monument istoric

Monument istoric inscripționat – Biserica romano-catolică „Sf. Maria Imaculata” cod LMI: BH-II-m-B-01196, orașul Săcueni, construită între 1711 - 1768

**MONUMENT
ISTORIC**

- **colaborare cu primăriile din județ ca urmare a descoperirilor arheologice întâmplătoare** realizate cu detectorul de metale, pentru obținerea unor informații cadastrale și identificarea proprietarilor terenurilor în care au apărut descoperiri arheologice, inclusiv pentru protejarea pe plan local a zonelor cu potențial arheologic. DJC Bihor a inițiat acțiuni necesare pentru instituirea regimului de protecție asupra perimetrelor cu descoperiri, înainte de efectuarea săpăturilor sau cercetărilor arheologice care aduc informații complete despre situri și delimitările lor. Colaborarea cu primăriile, care cu ajutorul topografilor angajați sau colaboratori au furnizat informații despre numere topografice sau cadastrale ale terenurilor cu descoperiri, despre proprietari, date necesare pentru întocmirea documentațiilor primare de evidență, redactarea Referatelor de specialitate pentru instituirea zonelor cu regim de protecție pentru bunurile arheologice și zonele cu potențial arheologic, întocmirea fișelor RAN.

- **colaborare cu Primăria Municipiului Oradea** pentru desfășurarea celor mai ample cercetări arheologice preventive derulate în Centrul Istoric Oradea, finalizate cu modificarea proiectului Parcării subterane Park and Ride din P-ța Emanuil Gojdu, cu scopul protejării, conservării și integrarea vestigiilor, respectiv punerea în valoare a celor mai semnificative fundații de zidărie descoperite. Amintim ruinele bisericii romanice din sec. XII, cu o planimetrie mai rar întâlnită și ruinele bisericii gotice de sec. XIV-XV.

- **colaborare cu Primăria Comunei Biharia** cu privire la Cetatea Biharia, monument istoric clasa A, s-a solicitat Primăriei Comunei Biharia verificarea delimitării actuale a perimetrului cetății, luându-se în considerare delimitarea propusă de vechiul număr topo, care cuprindea întregul sistem de fortificație al cetății păstrarea elementelor de referință ale monumentului înscris în acest moment în cartea funciară Biharia, La intenția exprimată de Primăria Biharia cu privire la accesarea de fonduri europene pentru punerea în valoare și introducerea în circuitul turistic a Cetății Biharia, DJC Bihor a propus punerea în valoare a tuturor etapelor de construire ale cetății.

- **colaborare cu Primăria Comunei Pietroasa** pentru identificarea proprietarilor terenului de deasupra peșterii, aferent proiecției la suprafață a peșterii în vederea actualizării Obligației privind folosința monumentului istoric: Peștera "Coliboaia", cod LMI, BH - I - m - A – 21034,, sat Măgura, comuna Pietroasa.

CU CHARACTER INFORMATIV AU FOST TRANSMISE:

- Circulară către toate UAT-urile din județ pentru solicitarea menționării în Certificatul de Urbanism a necesității obținerii avizului DJC Bihor pentru intervenții la monumente istorice, clădiri în zone protejate, clădiri protejate prin PUG
- Circulara către UAT-uri Bihor referitoare la axele de finanțare ale Institutului Național al Patrimoniului
- În anul 2022 informare privind reglementările legislative cu privire la exercitarea dreptului de preemțiune

PREZENTAREA ACTIVITĂȚII DESFĂȘURATE ÎN ANUL 2021

I. Compartimentul Monumente Istorice și Arheologie

Compartimentul Monumente Istorice și Arheologie urmărește ca activitățile de intervenție asupra imobilelor monument istoric, precum și asupra imobilelor din zona de protecție a monumentelor istorice sau din Zonele Construite Protejate ori situate în perimetrul Ansamblurilor Urbane să se desfășoare cu respectarea prevederilor legislației din domeniul protejării patrimoniului cultural, a reglementărilor urbanistice locale în vigoare, cu obținerea avizelor comisiilor de specialitate ale Ministerului Culturii, respectiv avizul DJC Bihor.

Activitatea de evidență, avizare și control se raportează în primul rând la inventarul din Lista Monumentelor Istorice, la prevederile din documentațiile de urbanism PUG, PUZCP iar în cazul arheologiei, la Repertoriul Arheologic Național.

În domeniul protejării monumentelor istorice au fost realizate:

Activitatea de avizare - ARHITECTURĂ - în cadrul Direcției cea mai complexă activitate o reprezintă activitatea de avizare. Ca volum, această activitate se situează pe locul trei în țară, după cea din București și județul Cluj, având în vedere dinamica politicilor publice axate pe dezvoltare și întreținere. Pe întreg parcursul anului ședințele Comisiei Zonale a Monumentelor Istorice nr. 6 s-au desfășurat fără sincope, în format online pe platforma Zoom. Documentațiile au fost depuse la sediul institutiei atât în format digital cat si pe suport de hartie, conform instructiunilor de funcționare a Comisiilor de specialitate ale Ministerului Culturii emise de ministerul de resort în contextul răspândirii infecției cu Coronavirus SARS-COV-2. Pe site-ul web al instituției sunt postate toate informațiile necesare pentru pregătirea și depunerea documentațiilor în vederea analizării acestora în CZMI nr. 6 (legislație, conținut cadru documentație, formulare).

În baza Legii 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice și ca urmare a analizei documentațiilor în Comisia Zonală a Monumentelor Istorice au fost emise **382 de avize și 192 de comunicări** pentru intervenții asupra monumentelor istorice, precum și asupra imobilelor din zona de protecție a monumentelor istorice sau din Zonele Construite Protejate ori situate în perimetrul Ansamblurilor Urbane clasate. Dintre acestea, 36 avize au fost pentru monumente istorice.

Avizarea documentațiilor de urbanism au fost **emise 43 de avize pentru PUG-uri, PUZ-uri, PUD-uri** (și regulamentul local aferent acestora) referitoare la monumente istorice / zone de protecție / zone construite protejate. Avizele sunt și pentru imobile situate în Ansamblul urban "Centrul istoric Oradea" cod LMI 2010: BH-II-a-A-01037, ale căror proiecte necesitau întocmirea unei documentații de urbanism.

Au fost depuse 2 solicitări pentru emitere acorduri scrise/comunicări emise/redactate în condițiile prevăzute de art. 11 alin. (2) și (4) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, în conformitate cu OMC nr. 3037 din 20 iulie 2020 pentru aprobarea procedurii privind notificarea prealabilă și emiterea acordului scris.

➤ **Consultanță** – a fost solicitată și s-a acordat consultanță de specialitate pentru diverse proiecte de arhitectură. Dintre acestea amintim:

- Reamenajare, Reabilitare Fost Hotel și Băi Rimanoczy și fosta Cafenea Royal, Oradea;

- Supraetajare Hotel „Parc”;

-Construire imobile cu apartamente în Ansamblul urban "Centrul Istoric Oradea" ,Cod LMI: BH-II-a-A-01037;

-PUZ pentru– restaurare clădire corp C1 cu schimbare de destinație din construcții industriale și edilitare în hotel restaurant, mansardare pod existent cu păstrarea volumetriei actuale, recompartimentări interioare nestructurale; demolare corp construcție parazitara. Construire corp C2 imobil pentru cazare – imobil situat în Ansamblul urban "Centrul istoric Oradea" cod LMI 2010: BH-II-a-A-01037.

Au fost introduse și în CZMI pentru analiză la FAZA CONSULTARE.

➤ **Control** - controlul intervențiilor efectuate la monumentele istorice / imobile situate în zone de protecție sau zone construite protejate

Au fost verificate :

-respectarea avizelor emise pentru intervenții la monumente istorice / zone de protecție / zone construite protejate

-îndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege pentru proprietarii sau deținătorii cu orice titlu de imobile monument istoric

➤ **Recepții lucrări** - s-a participat la 15 recepții cu ocazia finalizării lucrărilor/intervențiilor la imobile monument istoric sau amplasate în zone construite protejate

➤ **Obligații privind folosința monumentului istoric** - au fost elaborate Obligații privind folosința monumentului istoric și transmise proprietarilor / administratorilor în conformitate cu Ordinul nr. 2684 din 18/06/2003 privind aprobarea Metodologiei de întocmire a Obligației privind folosința monumentului istoric și a conținutului acesteia au fost redactate Obligații pentru următoarele imobile:

1. Obligația 1355/14.05.2021, Casa Adorjan I, Str Patrioților nr. 6 – Moscovei nr. 4

2. Obligația 1410/19.05.2021, Palatul Stern, Str Republicii, nr. 10

3. Obligația 1629/08.06.2021, Casa Adorjan II, Str Patrioților, nr. 4

4. Obligația 1672/11.06.2021, Hotel Parc, Str. Republicii, nr. 5 – Str. A. Lazăr, nr. 1 (spațiu comercial la parter)

5. Obligația 1673/11.06.2021, Hotel Parc, Str. Republicii, nr. 5 – Str. A. Lazăr, nr. 1 (spațiu comercial VII)

6. Obligația 1865/01.07.2021, Hotel Parc, Str. Republicii, nr. 5 – Str. A. Lazăr, nr. 1 (spațiu comercial VI, X, XI)

7. Obligația 2984/26.10.2021, Casă din secolul al XVIII – lea, Str A. Iancu, nr. 1

8. Obligația 2994/27.10.2021, Hotel Parc, Str. Republicii, nr. 5 – Str. A. Lazăr, nr. 1 (spațiu comercial 6 parter)

9. Obligația 2615/27.10.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

10. Obligația 2965/22.10.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

11. Obligația 3187/15.11.2021, Hotel Parc, Str. Republicii, nr. 5 – Str. A. Lazăr, nr. 1 (spațiu comercial 2 și 9 parter)

12. Obligația 3189/15.11.2021, Hotel Parc, Str. Republicii, nr. 5 – Str. A. Lazăr, nr. 1 (spațiu comercial V parter)

13. Obligația 3221/18.11.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

14. Obligația 3222/18.11.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

15. Obligația 3223/18.11.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

16. Obligația 3224/18.11.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

17. Obligația 3225/18.11.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

18. Obligația 3226/18.11.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

19. Obligația 3227/18.11.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

20. Obligația 3228/18.11.2021, Palatul Ullmann, Str. Piața 1 Decembrie, nr. 9

21. Biserica de lemn Sf. Ioan Gură de Aur din localitatea Stănțești, comuna Buntești

22. Castelul Stubenberg din orașul Săcueni

Obligația de folosință a monumentului istoric este un act prin care sunt precizate condițiile și regulile de utilizare sau întreținere a bunurilor din inventarul monumentului istoric.

Menționăm că în cazul imobilelor cu mai multe apartamente, exemplu Palatul Ullmann, obligațiile de folosință se întocmesc și se transmit fiecărui proprietar în parte. S-a colaborat cu Primăria Municipiului Oradea, Fundația de Protejare a Monumentelor Istorice din Județul Bihor și Asociațiile de Proprietari pentru identificarea proprietarilor și transmiterea Obligațiilor.

Exercitarea dreptului de preempțiune

Ca urmare a înștiințărilor privind intenția de înstrăinare a imobilelor monument istoric au fost redactate **41 de comunicări** cu privire la neexercitarea dreptului de preempțiune. Menționăm că există imobile monument istoric cu mai multe apartamente.

PATRIMONIUL ARHEOLOGIC

În domeniul protejării patrimoniului arheologic au fost realizate următoarele activități:

1. Inventariere și evidență – au fost transmise documentații la Institutul Național al Patrimoniului în vederea actualizării/corectării datelor din inventarul monumentelor istorice, a Listei Monumentelor Istorice, pentru cele 171 situri arheologice clasate ca monumente istorice din județul Bihor referitoare la amplasare, delimitări, modificări de adrese, datări, atribuirii culturale (încadrări cronologice), starea de conservare, bibliografie, cercetări efectuate, ș.a.

Repertoriul Arheologic National – RAN – administrat de INP – 6 situri noi introduse, protocol cu INP pentru introducerea siturilor noi.

TABEL DE EVIDENȚĂ CONCEPUT DE INSTITUTUL NAȚIONAL AL PATRIMONIULUI

COD LMI 2015	DENUMIRE	UAT (municipiu/oraș/comună)	LOCALITATE (cf. LMI)	ADRESĂ	DATARE	DIC
19 BH-I-s-B-00952	Așezare fortificată		localitate componentă CADEA; oraș SĂCUIENI	"Dealul Pleșuv"	Epoca bronzului, Cultura Otomani	F. în stânga drumului Oradea-Satu Mare, deasupra buclei în care șoseaua ocolește Dealul C 3315.3518.A, suprafață - 46 ha G. la suprafață au fost culese materiale arheologice aparținând cultura Tiszapolgar, și epoca bronzului, cultura Otomani Bibliografie: C. Ghemiș, Nota de funcționare arheologică și istorică a P.U.G. - oraș Săcuieni, p. 9, nr. 1, fig. 1
20 BH-I-s-A-00953	Situl arheologic de la Cadea, punct "t.450, parcela A.3518"		localitate componentă CADEA; oraș SĂCUIENI	Parcela A.3518		NU EXISTA - adresa t. 450 parcela A.3518 dă numele unui sit inexistent clasat în grupa valorică A,B,C,D,E,F,G nr. crt. 20 este o greșeală de redactare pentru că subcomponentele sale se referă la nr. crt. 21 și 22, C 21 Ruine biserică romanică mai corect amplasament al unei biserici romane și 22 C 22 Ambele sunt din grupa valorică B, dar "adresa" (adică în tabelul de față rubrica F) este punctul de referință pentru parcela A.3518 dă denumirea sitului din grupa valorică AIIII Parcela 3518 este comună cu nr. crt. 21 și 22
21 BH-I-m-B-00953.01	Ruine biserică romanică		localitate componentă CADEA; oraș SĂCUIENI		sec. XIII - XIV	F. adresa t. 450 parcela A.3518 suprafață 1 ha. Se află în partea centru - est a satului pe amplasamentul aproximativ a capelei funerare aparținătoare castelului Pongracz, neinclus în lista monumentelor istorice la sud de capelă. Bibliografie: documentară și topografică pentru amplasament - Harta Iosefii din 1826 ridicare topografică austriacă, pe amplasamentul precizat apare un semn specific de ruină și "Rudera"
22 BH-I-m-B-00953.02	Cimitir medieval		localitate componentă CADEA; sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"	sec. XIII - XIV	F. la 3 kilometri sud-vest de sat, în stânga șoselei Cefa-Ateaș
23 BH-I-s-B-00954	Situl arheologic de la Cefa, punct "La		sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"	sec. XVI	
24 BH-I-m-B-00954.01	Așezare		sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"	sec. XI - XIII	
25 BH-I-m-B-00954.02	Așezare		sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"	sec. VIII - X	
26 BH-I-m-B-00954.03	Așezare		sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"	Latène	
27 BH-I-m-B-00954.04	Așezare		sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"	Hallstatt	
28 BH-I-m-B-00954.05	Așezare		sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"	Epoca bronzului	
29 BH-I-m-B-00954.06	Așezare		sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"	Perioada de tranziție la	
30 BH-I-m-B-00954.07	Așezare		sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"	Neolitic	
31 BH-I-m-B-00954.08	Așezare		sat CEFA; comuna CEFA	"La Pădure"		
32 BH-I-s-B-00955+B35:C35	Așezare fortificată		sat CHEȘEREU; comuna CHERECHIU	"Dealul Episcopului"	Epoca bronzului, Cultura Otomani	E. sat Șilindru, comuna Șimian F. T3 A 23/1 F 22 G. ca subcomponentă se poate adăuga amplasamentul unei mănăstiri. Numele reflectă această realitate istorică, fiind proprietatea Episcopiei romano-catolice într-o zonă arondată episcopiei de Oradea. În sondaje nepublicate din 2001 au apărut și mozaic și ruine. Situl a fost puternic distrus în ultimele sute de ani de sătenii din Cheșereu. G. subcomponente se poate face în sec. XIV-XV

2. Monitorizare șantiere arheologice și controlul respectării autorizațiilor de cercetare arheologică - au fost monitorizate șantierele arheologice aflate în desfășurare în județul Bihor.

- Au fost verificate respectarea autorizațiilor de cercetare arheologică, a Regulamentului cercetărilor arheologice din România și a Standardelor și Procedurilor arheologice.
- Numărul cercetărilor arheologice realizate efectiv în județul Bihor în anul 2021 este 51 din care pentru sectorul privat 27, pentru autoritățile publice 20, iar una pentru o regie autonomă. Cele mai multe au fost prilejuite de investiții. O cercetare a fost realizată de elaborarea unui plan urbanistic general (comuna Ciumeghiu).
- Numărul mare de astfel de cercetări arată și nivelul ridicat al investițiilor din județul Bihor față de alte județe. Siturile arheologice în care s-au efectuat astfel de intervenții au fost Oradea-Salca cu nu mai puțin de 9 cercetări (o parte a acestor cercetări s-au extins și în anul 2022), Centrul istoric Oradea, Oradea - Ioșia – Pusta Iclod, Mănăstirea Premostratensă din Dealul Promontor de la Oradea, Mănăstirea paulină Sf. Fecioară "De la Căpâlna", Oradea, Oradea - "Sere", Biharia – zona de protecție a Cetății medievale timpurii și a târgului medieval Biharia. Alte cercetări datorate investițiilor s-au făcut la Oșorhei, Holod sau Vișoara.
- Rezultate deosebite din punct de vedere istoric și științific au fost obținute în cele trei mari situri arheologice de la Oradea afectate de investiții: Oradea-Salca, Centrul istoric și Oradea "Sere".

Cercetarea fundamentală în arheologie este reprezentată de cercetările sistematice multianuale din păcate subfinanțate. Singura cercetare sistematică din județul Bihor în anul 2021 a fost cea de la Peștera Toplita comuna Dobrești. În cadrul aceluiași proiect a DNA history, cu implicarea specialiștilor de la: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Țării Crișurilor Oradea, Institutul de Arheologie și Istoria Artei al Academiei Române, Centrul pentru Aree Protejate și Dezvoltare Durabilă Bihor (parteneri proiect), a fost realizată și o evaluare arheologică în Peștera Ciur Izbu, comuna Roșia. Proiectul continuă și în anul 2022.

3. Avizarea - lucrărilor ce urmează a fi Galeria Pașilor efectuate în zonele cu patrimoniu arheologic.

- Au fost verificate și analizate documentații pentru proiecte în urma cărora s-au acordat 108 avize, în conformitate cu prevederile O.G. nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată .
- Pentru lucrările desfășurate în zone fără situri arheologice cunoscute au fost emise 154 de comunicări. Aceste comunicări cuprind și informații cu privire la statutul unor terenuri, lămuriri sau solicitări privind situarea și delimitările unor situri.
- pentru fazele de autorizare a cercetărilor arheologice au fost înaintate către MC solicitări de autorizații pentru săpături arheologice și adrese de însoțire ale rapoartelor arheologice elaborate de instituții de specialitate
- în cazul intervențiilor la clădiri monumente istorice sau imobile situate în Ansamblul Centru Istoric Oradea, unele avize au fost condiționate de efectuarea de cercetări arheologice.

4. Verificarea și gestiunea – situațiilor în care au apărut zone cu potențial arheologic evidențiat întâmplător.

- au fost efectuate deplasări în teren pentru stabilirea contextelor, din care provin descoperirile întâmplătoare.
- au fost verificate locurile de descoperire și au fost finanțate ridicări topografice pentru delimitarea unor situri din veniturile proprii ale DJC Bihor pentru descoperiri din 2020: Cuieșd, Valea Cetății, comuna Brusturi; Peștiș, Dealul Osoi, oraș Aleșd
- au fost întocmite fișe RAN pentru principalele descoperiri și transmise Institutului Național al Patrimoniului: Așezarea Fortificată de la "Cuieșd - Valea Cetății", comuna Brusturi; Așezarea fortificată de la Cetea "Costuță - Tiarcuri", comuna Borod; Așezarea Fortificată de la Peștiș, "Dealul Osoi - Câmpul de ogrezi", oraș Aleșd; descoperirile întâmplătoare de la Lăzăreni „Mireș” și "Dealul Osoi" comuna Lăzăreni; Călățea "Tăurile Pili", "Tezaurul de podoabe din argint, comuna Aștileu; Depozitul din epoca bronzului de la Bălaia-„Hiju Popii", comuna Tileagd; Punctul cu descoperiri de la Cărpinet "Dealul Morii", comuna Cucuceni.
- Piese descoperite întâmplător au fost predate de arheologul instituției Muzeului Țării Crișurilor Oradea
- s-a corespondat cu Primăriile pe raza cărora au avut loc descoperirile și cu Muzeul Țării Crișurilor privind efectuarea demersurilor care se impun pentru delimitarea, cercetarea în vederea stabilirii regimului de protecție a perimetrului vizat de descoperire
- a fost sesizat Inspectoratul de Poliție Județean Bihor cu privire la posibile activități infracționale în zonele cu potențial arheologic.

Peștera Ciur Izbuk, comuna Roșia unde se păstrează in situ urme de pași ale omului preistoric de pe teritoriul României, cu o vechime de ~ 36.500 ani, fiind printre cele mai vechi urme de pași din Europa

5. Acte administrative emise în conformitate cu prevederile art. 5 din Ordinul Agenției Naționale pentru Resurse Minerale 125/15.02.2011 și Legea Minelor nr. 85/2003

- S-au emis 70 de comunicări și 4 avize

- La solicitarea agenților economici care execută lucrări de exploatare miniere, de tip balastieră, calcar, foraje geo-termale și altele, au fost emise 70 de comunicări cu privire la statutul juridic din punct de vedere al regimului de protecție a monumentelor istorice, al terenului care urmează să fie afectat de investiție. În conformitate cu prevederile art. 5 din Ordinul Agenției Naționale pentru Resurse Minerale 125/15.02.2011, este necesar să se comunice dacă pe suprafața afectată de investiție există monumente istorice sau situri arheologice.

- Pentru zonele cu potențial arheologic au fost emise patru avize condiționate de executarea unor lucrări prealabile de diagnoză a terenului.

6. Puncte de vedere solicitate de Agenția pentru Protecția Mediului

- La solicitarea APM Bihor s-au transmis puncte de vedere pentru lucrările autorizate în județul Bihor și s-a solicitat, acolo unde a fost nevoie, depunerea unor documentații la DJC Bihor. Numărul acestor solicitări în timpul unei luni oscilează între 20 și 30 de comunicări.

- Pentru a răspunde în mod cât mai adecvat solicitărilor venite de la APM Bihor, persoane fizice, birouri de arhitectură, instituții sau agenți economici s-au efectuat deplasări în teren și verificări și s-a realizat o bază de date empirică în format electronic, inclusiv pe suport Google Earth. Au fost consultate informații din repertorii, hărți istorice și actualizate, interpelări la Muzeul Țării Crișurilor pentru a avea la dispoziție o cantitate suficientă de informații în privința deciziilor luate. De un real folos s-au dovedit studiile arheologice elaborate pentru Planurile urbanistice zonale și baza de date ANCP Portal pentru identificarea numerelor cadastrale.

Pentru trecerea la digitalizarea inventarului de documente, acte, studii și rapoarte spre sfârșitul anului s-a achiziționat un sistem de stocare NAS.

7. Propunere la proiectul de ordin privind aprobarea regulamentului Parcului Natural Apuseni

- în luna august, în urma consultărilor cu Administrația Parcului Natural Apuseni, cu specialiști din mai multe domenii, a fost transmisă Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, spre știință Ministerului Culturii, propunere la Proiectul de Ordin privind aprobarea Regulamentului Parcului Natural Apuseni al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu care se suprapun, cu următorul text: „accesul în Peștera Coliboaia din satul Măgura, comuna Pietroasa, județul Bihor clasată ca monument istoric grupa valorică A prin Ordin al Ministrului Culturii este condiționat de avizul Ministerului Culturii indiferent de activități sau tipul de cercetare științifică, pe baza unui proiect sau a unui proiect de cercetare”. În Peștera Coliboaia din satul Măgura, comuna Pietroasa, județul Bihor au fost descoperite în anul 2009 mai multe desene având între 23.000 și 35.000 de ani vechime reprezentând animale, printre care un bizon, un cal, capete de urși. Peștera Coliboaia a fost clasată în anul 2011 ca monument istoric în grupa valorică A prin Ordin al Ministrului Culturii.

Desen preistoric - Galeria Desenelor, Peștera Coliboaia

Desen preistoric - Galeria Desenelor, Peștera Coliboaia

COMPARTIMENTUL PATRIMONIULUI CULTURAL NAȚIONAL MOBIL

În domeniul protejării patrimoniului mobil au fost realizate următoarele activități:

1. Clasarea bunurilor culturale mobile

□ În conformitate cu prevederile legale, DJC BH a declanșat procedura de clasare din oficiu pentru bunurile arheologice descoperite întâmplător ca urmare a activității de detecție. După predarea pieselor arheologice descoperite la Muzeul Țării Crișurilor – Complex Muzeal, Oradea (MTC Oradea), s-a purtat corespondență cu instituția muzeală privind efectuarea demersurilor care se impun pentru pregătirea dosarelor de clasare.

Au fost transmise la Ministerul Culturii dosare de clasare întocmite de experți angajați MTC Oradea, pentru mai multe piese, dintre care amintim: tezaur de podoabe dacice descoperit la Uileacu de Criș, comuna Tileagd, monede dacice descoperite în localitatea Groși, comuna Aușeu, un lot de 137 de monede.

□ Au fost de asemenea transmise la Ministerul Culturii pentru analiză, dosarele de clasare înregistrate la DJC Bihor și întocmite de experți MTC Oradea pentru:

- 126 monede dacice din tezaurul descoperit în anul 1966 la Finiș, județul Arad și păstrat la MTC Oradea

- 9 piese etnografice din colecției de Port Popular a Secției de Etnografie din cadrul MTC Oradea

□ La inițiativa DJC Bihor în colaborare cu deținătorii specializați de bunuri culturale mobile au fost întocmite și transmise către MC dosarele de clasare pentru:

- coligatul ce cuprinde numărul revistei „Familia” în care poetul național Mihai Eminescu a debutat în anul 1866 cu poezia „De-aș avea” din colecția Muzeului Memorial Iosif Vulcan, secție a Muzeului Țării Crișurilor – Complex Muzeal Oradea

- două cojoace „binșenești”, aparținând Muzeului Municipal Beiuș.

2. Certificate de export eliberate

- ca urmare a cererilor înregistrate la sediul DJC Bihor pentru exportul unor bunuri culturale mobile, în urma rapoartelor de expertiză întocmite de experți acreditați de MC, au fost eliberate 11 certificate de export și 5 comunicări pentru lucrări de artă realizate de autori în viață.

3. Verificarea respectării condițiilor de acreditare a muzeelor și colecțiilor publice din subordinea autorităților administrației publice locale și a muzeelor și colecțiilor publice de drept privat

- conform legislației în vigoare DJC Bihor are obligația de a verifica situația acreditărilor muzeelor din județ. În acest sens instituția a transmis o informare, deținătorilor de colecții publice, privind necesitatea obținerii avizului de înființare/acreditare muzeu

- a fost acordată consultanță privind întocmirea dosarului de acreditare, reprezentanților Muzeului Memorial Arany Janos din Salonta

- Au fost efectuate demersuri prevăzute de legislație pentru pregătirea și transmiterea dosarului către MC în vederea obținerii Avizului prealabil de reorganizare a Muzeului Țării Crișurilor-Complex Muzeal prin înființarea Secției Muzeului Orașului Oradea.

4. Verificarea respectării condițiilor de autorizare a laboratoarelor și atelierelor de conservare și restaurare

- verificare și transmitere documentație întocmită de Muzeul Țării Crișurilor-Complex Muzeal, la Ministerul Culturii pentru autorizarea laboratoare de restaurare din cadrul instituției muzeale, domeniile pictură, piele, lemn, metal, ceramică.